

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

27.04.2018 № 03-816

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати 06.03.2018 було розглянуто та затверджено “Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними”, а також прийнято за підсумками його обговорення рішення.

У зв’язку з викладеним і на виконання вимог частини першої статті 37 Закону України “Про Рахункову палату” інформуємо, що законодавче та нормативно-правове забезпечення регулювання питань державного управління у сфері використання та охорони земель, зокрема і щодо розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності, потребує подальшого удосконалення.

На законодавчому рівні необхідно врегулювати питання розроблення та прийняття Загальнодержавної програми використання та охорони земель та Національної програми охорони родючості ґрунтів (Закон України від 19.06.2003 № 962 “Про охорону земель” (стаття 24, “Прикінцеві положення”), а також Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2020 року (Закон України від 07.07.2011 № 3613 “Про Державний земельний кадастр”).

Актуальне і прийняття Закону України “Про обіг земель сільськогосподарського призначення”.

Внесення змін потребує також Закон України “Про державний контроль за використанням та охороною земель”, зокрема в частині визначення центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено питання реалізації державної політики у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та усунення дублювання виконання таких функцій різними органами державної влади.

Для врегулювання питання набуття права власності на землю та розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів, необхідно внести зміни до низки законодавчих актів, які регулюють це питання, у тому числі і до Земельного кодексу України, враховуючи при цьому відповідні повноваження об’єднаних територіальних громад.

Внесення змін потребує Закон України “Про Державний земельний кадастр”, зокрема щодо розширення переліку осіб, які здійснюють внесення відомостей до Державного земельного кадастру та надання відповідної

інформації з нього, що сприятиме забезпеченню децентралізації повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру.

Належного фінансового та організаційного забезпечення потребує і проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII “Про Державний бюджет України на 2018 рік” (“Прикінцеві положення”, пункт 7), яку необхідно здійснити у 2018 році за рішенням та в порядку, що затверджені Кабінетом Міністрів України (фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України).

Має бути удосконалено і механізм встановлення та справляння плати за землю.

Проведений аудит засвідчив, що **обсяги плати за землю, яка є одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів і включає земельний податок та орендну плату, постійно зростають: 2016 рік – понад 23 млрд грн (у т. ч. земельний податок – 8 млрд грн, орендна плата – 15 млрд грн), у I півріччі 2017 року – понад 12 млрд грн (у т. ч. земельний податок – 4 млрд грн, орендна плата – 8 млрд гривень).** При цьому аудитом встановлено, що **за результатами земельних торгів розмір орендної плати у 2017 році (в середньому по Україні) збільшився до 14,8 відс. від нормативної грошової оцінки (стартова річна орендна плата за користування земельними ділянками у 2013–2017 роках визначалася в межах від 3,9 до 7,7 відс. від нормативної грошової оцінки земель).** Водночас **надходження коштів від продажу прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної форми власності на конкурентних засадах (земельних торгах) у 2017 році у загальному обсязі надходжень плати за землю у формі орендної плати становила 118,8 млн грн, або, за розрахунками, лише 0,7 відс. від загального обсягу надходжень плати за землю у формі орендної плати (у 2016 році – 95,8 млн грн, або 0,6 відсотка).**

Автоматизована система ведення Державного земельного кадастру наповнена інформацією про сформовані земельні ділянки майже на дві третини території країни. Є нагальна потреба у забезпеченні належного кількісного та якісного обліку більш як 22 млн га земель, інформація про які у Державному земельному кадастрі відсутня. Також необхідно уточнити внесену до Державного земельного кадастру інформацію за численними земельними ділянками.

Потребує належного ведення і адміністративна звітність з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем), до якої, як встановлено аудитом, дані з державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми № 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем, що з 01.01.2016 втратили чинність) за останні два роки так і не перенесені. У результаті інформація про кількісний облік земель відсутня, наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 30.12.2015 № 337 “Про затвердження форм адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та Інструкцій щодо їх заповнення” Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру не виконано.

Такий стан наповнення інформацією автоматизованої система ведення Державного земельного кадастру і ведення звітності з кількісного

обліку земель посилює ризики недостовірності даних, а отже, є ризики нена належного справляння плати за землю та зловживань і корупційних проявів при розпорядженні землями, у тому числі державної власності.

Погіршується і стан земель. Зокрема, загальна площа земель, які потребують консервації, в Україні становить більше мільйона гектарів. Крім того, ще півмільйона гектарів потребують рекультивації та поліпшення. Водночас фінансування заходів з охорони земель у 2016–2017 роках за рахунок коштів державного бюджету Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру не передбачалося.

Разом з тим аудит засвідчив, що органами місцевого самоврядування з майже 800 млн грн, які надійшли до місцевих бюджетів у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва для фінансування заходів з освоєння земель для сільськогосподарських і лісгосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь, охорони земель, а також проведення інвентаризації земель і їх нормативної грошової оцінки, станом на кінець 2017 року на вказані цілі використано лише 62 млн грн (8 відс. загального обсягу надходжень).

Рахункова палата також виявила окремі недоліки в роботі Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру і ДП “Центр Державного земельного кадастру”.

Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслано Кабінету Міністрів України. Рішення Рахункової палати та звіт – Міністерству аграрної політики та продовольства України і Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру для усунення виявлених порушень і недоліків.

Враховуючи викладене та зважаючи на необхідність забезпечення належного стану формування і реалізації державної політики у сферах, віднесених до повноважень Міністерства аграрної політики та продовольства України і Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, Рахункова палата вважає за доцільне запропонувати розглянути це питання на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан